HE 33/2025
LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI LIIKENTEEN PALVELUISTA ANNETUN LAIN VÄLIAIKAISESTA MUUTTAMISESTA

Tampereen Aluetaksi Oy kiittää mahdollisuudesta lausua esitystä. Lausunnossamme haluamme kiinnittää huomiota esityksen eri kohtiin, jotka ovat mielestämme alan toimijoiden kannalta ongelmallisia.

Taustaoletus

Tampereen Aluetaksi kummaksuu tarvetta lain muuttamiselle. Annetuissa taustatiedoissa kerrotaan julkisen henkilöliikenteen turvaamisen edellyttävän nykyistä kattavampaa tietopohjaa julkisesti tuetuista palveluista, etenkin tietoa kysynnästä ja tarjonnasta. Ainakin Kelan kanssa yhteistyössä toimivat palveluntuottajat ovat velvollisia toimittamaan tiedot kaikista matkoista (toteutuneista ja ei toteutuneista). Lisäksi välitysyhtiöt ovat velvollisia toimittamaan tiedot välitetyistä kyydeistä Traficomille. Viranomaistietoja yhdistelemällä voitaisiin esitetty tavoite saavuttaa ilman tarvetta lain muuttamiselle.

Datan käyttötarkoitus

Esityksessä kuvattu käyttötarkoitus on Tampereen Aluetaksin mielestä kuvattu liian laveasti, eikä esityksestä selviä millä tavalla kyseisellä datalla pyritään saamaan säästöjä yhteiskunnan kustantamista henkilökuljetuksista. Lisäksi datan käytön määrittely sekä rajaukset siitä, mihin tarkoitukseen ja keille dataa on mahdollista luovuttaa.

Ohjausryhmä ja sen kokoonpano

Edelliseen kappaleeseen viitaten Tampereen Aluetaksi esittää huolensa siitä, että ohjausryhmässä on mahdollisuus kyseisen datan avulla rakentaa malli- ja perustelut sille, että julkisesti rahoitetut henkilöliikenteen palvelut järjestetään ilman kilpailutusta nk. Inhouse-yhtiöiden kautta. Selvyyden vuoksi haluamme todeta, että kyseinen malli olisi luonnollisesti hyväksyttävä, jos se johtaisi kustannussäästöihin. Kuitenkin inhouse-yhtiöiden julkisista lähteistä saatavien lukujen valossa on helppo todeta niiden olevan monilta osin tehottomia ja hyvin järjestettyjen kilpailutusten tuovan selkeästi suurempia säästöjä.

Tietoturva

Esityksen mukaan siirrettävä data sisältää henkilötietoja, joiden siirtäminen rajapintojen kautta saattaa lisätä tietoturvariskiä. Tämän riskin jättäminen yksityisomisteisen yhtiön vastuulle ilman, että yhtiöllä on saatavissa liiketoimintaan normaalisti kuuluvaa kohtuullista tuottoa, on pidettävä kohtuuttomana.

Kustannukset

Tampereen Aluetaksi pitää esityksen välitysyhtiöille aiheuttamia kustannuksia alimitoitettuna. Rajapinnan rakentaminen lienee mahdollista esitetyllä 15 000 euron kustannuksella varsinkin, jos organisaatiolla on omaa kyvykkyyttä edistää asiaa. Toisaalta toteutuksen varsin nopea aikataulu aiheuttaa resurssihaasteiden lisäksi kustannuspainetta.

Olettaen, että esitetty kustannus riittää kattamaan rajapinnan rakentamisesta ja käyttöönotosta aiheuttamat kustannukset, jää vielä katettavaksi yhteyden ylläpitokustannukset. Esitetyn kaltaisen datan tuottaminen ja siirtäminen vaatii suurella todennäköisyydellä datan validointia ja käsittelyä, jotta datan käytöstä on saavutettavissa hyötyä. Datan siirtämisen valvonta ja häiriötilanteiden korjaaminen vaatii myös varautumista henkilöresurssein, josta aiheutuu kustannuksia. Lisäksi huomioon on otettava erilaisia palvelinkapasiteetti ja tiedonsiirtokustannuksia. Tampereen Aluetaksin varovaisen arvion mukaan esitetyn kaltaisen ylläpidon kustannus on kuukausitasolla vähintäänkin nelinumeroinen. Ylläpidon kustannuksia olisi mahdollista pienentää merkittävästi luopumalla esityksen mukaisesta jokapäiväisestä tiedonsiirtovaatimuksesta.

Tampereen Aluetaksi Oy

Tero Kallio
Toimitusjohtaja

Reima Pentikäinen
Kehityspäällikkö